I

(Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet)

OPINJONIJIET

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

IL-508 SESSJONI PLENARJA TAL-KESE FIS-27 U T-28 TA' MEJJU 2015

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-kura soċjali fit-tul u d-deistituzzjonalizzazzjoni"

(opinjoni esploratorja)

(2015/C 332/01)

Relatur: is-Sinjura Gunta ANČA

Korelatur: is-Sur José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO

F'ittra tal-25 ta' Settembru 2014, u b'konformità mal-Artikolu 304 tat-TFUE, is-Sur Rihards Kozlovskis, Aġent Ministru għall-Affarijiet Barranin u Ministru tal-Intern tar-Repubblika tal-Latvja, talab lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, f'isem il-Presidenza Latvjana, biex ifassal opinjoni esploratorja dwar

"Il-kura soċjali fit-tul u d-deistituzzjonalizzazzjoni"

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar is-7 ta' Mejju 2015.

Matul il-508 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-27 u t-28 ta' Mejju 2015 (seduta tas-27 ta' Mejju 2015), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'139 vot favur, vot 1 kontra u 3 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

Il-KESE:

1.1. jappella biex, permezz ta' data konsistenti u diżaggregata, jiżdied l-għarfien dwar is-sitwazzjoni tal-persuni li jgħixu fl-istituzzjonijiet, u biex jiġu stabbliti indikaturi dwar id-drittijiet tal-bniedem;

1.2. jistieden lill-Istati Membri biex jintroduċu miżuri kontra d-diskriminazzjoni u biex jippromovu d-dritt tal-persuni b'diżabilità li jipparteċipaw bis-sħiħ fis-soċjetà u l-ekonomija, bħala parti mill-Programmi Nazzjonali ta' Riforma (PNR);

1.3. jikkonkludi li l-miżuri ta' awsterità naqqsu l-baġits tal-awtoritajiet lokali u reġjonali b'konsegwenzi diretti għad-disponibbiltà tas-servizzi soċjali. F'xi Stati Membri, dan ikkawża t-tendenza tal-istituzzjonalizzazzjoni;

1.4. jirrakkomanda li l-Istati Membri jużaw il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej biex jippromovu t-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għal waħda komunitarja, biex jiżviluppaw servizzi soċjali u tas-saħħa u biex iħarrġu l-persunal tas-servizzi ta' appoġġ;

1.5. jirrakkomanda li l-Istati Membri jirriformaw il-kura fit-tul abbażi tal-analiżi tal-kosteffettività, b'approċċ fit-tul li jinkludi l-investiment fin-nies u s-servizzi minflok ma jitnaqqsu r-riżorsi finanzjarji;

1.6. jenfasizza li "d-deistituzzjonalizzazzjoni" hija proċess li jirrikjedi strateġija politika fit-tul u l-allokazzjoni ta' riżorsi finanzjarji adegwati biex jiġu żviluppati servizzi ta' appoġġ alternattivi fil-komunità;

1.7. iħeġġeġ lill-Istati Membri biex jirrikonoxxu li l-kapaċità legali tan-nisa u l-irġiel b'diżabilità hija daqs dik ta' kull persuna oħra, fl-aspetti kollha tal-ħajja, u biex jipprovdu t-teħid ta' deċiżjonijiet appoġġjat meta meħtieġ ([1]);

1.8. jirrakkomanda li jiġu żviluppati servizzi komunitarji ta' kwalità għolja, bħala pass fundamentali fil-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni ([2]). Huwa perikoluż li jagħlqu l-istituzzjonijiet mingħajr servizzi alternattivi għan-nies;

1.9. iqis li, meta l-kura tingħata d-dar, għandu jiġi żgurat l-iżvilupp meħtieġ ta' servizzi professjonali bi prezzijiet affordabbli;

1.10. jirrakkomanda li l-professjonisti fl-Ewropa kollha jitħarrġu biex jaħdmu f'servizzi komunitarji u li dawn jiġu infurmati dwar il-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni;

1.11. jirrakkomanda li s-servizzi komunitarji jkunu disponibbli fil-lokal u jkunu affordabbli u aċċessibbli għal kulħadd;

1.12. jenfasizza l-importanza tal-aċċess għal impjieg sabiex persuni li jħallu l-istituzzjonijiet ikunu jistgħu jipparteċipaw b'mod sħiħ fis-soċjetà. Servizzi speċjalizzati ta' impjieg u l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali għandhom ikunu aċċessibbli għal kulħadd;

1.13. jirrakkomanda li jinbnew sħubijiet bejn il-partijiet interessati kollha involuti fil-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni;

1.14. jenfasizza li gruppi ta' utenti differenti għandhom ħtiġiet differenti, u li għandhom jiġu żviluppati reazzjonijiet speċifiċi f'kooperazzjoni mal-partijiet interessati rilevanti kollha, inklużi l-utenti u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom, il-familji, il-fornituri tas-servizzi, is-setturi ekonomiċi involuti u l-awtoritajiet pubbliċi;

1.15. iħeġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea biex tadotta Qafas Ewropew ta' Kwalità għas-servizzi komunitarji u jtenni l-ħtieġa urġenti għal standards vinkolanti sabiex jiġu żgurati l-ogħla livelli ta' kwalità;

1.16. iħeġġeġ lill-Istati Membri biex jistabbilixxu servizzi ta' spezzjoni u monitoraġġ indipendenti u effiċjenti biex jiżguraw il-konformità mal-istandards regolatorji u ta' kwalità għas-servizzi tal-kura;

1.17. jirrakkomanda li l-isterjotipi negattivi jiġu indirizzati u li titqajjem kuxjenza fl-iskejjel u fis-soċjetà, permezz ta' edukazzjoni inklużiva u kampanji tal-midja.

2. **Daħla**

2.1. Il-proċessi tad-deistituzzjonalizzazzjoni u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem fl-Ewropa ġew żviluppati b'modi differenti matul il-biċċa l-kbira tas-seklu li għadda. Għalhekk diffiċli tinkiseb data paragunabbli minn pajjiżi differenti.

2.2. Il-KESE jemmen li, fis-soċjetà tagħna li qed tinbidel, huwa importanti li tiġi analizzata s-sitwazzjoni tal-persuni li għandhom bżonn kura soċjali u livell għoli ta' appoġġ fl-UE kollha, sabiex jiġu żviluppati reazzjonijiet adatti u skambju ta' prattiki tajba.

([1]) Kif stabbilit fl-Artikolu 12 tal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità.
([2]) Dan japplika wkoll għal meta jagħlqu l-istituzzjonijiet ta' detenzjoni psikjatrika: irid ikun hemm alternattivi reali.

2.3. Għalhekk, il-KESE:

2.3.1. jinnota li fl-Ewropa hemm aktar minn miljun tifel u tifla u adult b'diżabilità li jgħixu f'istituzzjonijiet ([3]);

2.3.2. b'"istituzzjoni" jifhem kwalunkwe ċentru ta' kura residenzjali fejn ir-residenti jkunu iżolati mill-komunità usa' u/jew imġiegħla jgħixu flimkien. Tali residenti ma jkollhomx biżżejjed kontroll fuq ħajjithom jew fuq id-deċiżjonijiet li jaffettwawhom, u r-rekwiżiti tal-organizzazzjoni nnifisha għandhom it-tendenza li jieħdu preċedenza fuq il-ħtiġiet individwali tar-residenti ([4]);

2.3.3. jirrimarka li s-servizzi tal-kura ta' kwalità għolja fil-komunità lokali dejjem jagħtu riżultati aħjar f'termini ta' kwalità tal-ħajja mill-kura istituzzjonali, u dan iwassal għall-integrazzjoni soċjali u t-tnaqqis tar-riskju tas-segregazzjoni ([5]);

2.3.4. jipprojbixxi kwalunkwe forma ta' abbuż fuq l-irġiel, in-nisa u t-tfal b'diżabilità u mingħajr; u t-tip ta' abbuż li l-persuni li jeħtieġu livell għoli ta' għajnuna u dawk b'diżabilitajiet psikosoċjali jistgħu jesperjenzaw meta jirċievu servizzi tal-kura;

2.3.5. jirreferi għar-rakkomandazzjonijiet stipulati f'Opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([6]);

2.3.6. jiġbed l-attenzjoni għall-obbligi li jaqgħu fuq l-UE u l-Istati Membri tagħha, li jirriżultaw mill-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità (UNCRPD) ([7]), biex jirrispettaw id-dinjità, il-libertà u d-dritt tan-nies li jgħixu b'mod indipendenti, li jagħżlu fejn u ma' min jagħmlu dan u li jkollhom aċċess għal servizzi ta' għajnuna, inkluża l-assistenza personali, fil-komunità;

2.3.7. jirrimarka li, f'konformità mal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal (CRC), għall-iżvilupp sħiħ u armonjuż tal-personalità tat-tfal, huma għandhom jikbru f'ambjent ta' familja u f'atmosfera ta' ferħ, imħabba u mogħdrija. Il-ġenituri għandhom ir-responsabbiltà primarja tat-trobbija ta' wliedhom, u l-Istat responsabbli li jappoġġjahom – speċjalment lil dawk l-aktar fil-bżonn – bi strumenti adegwati tal-protezzjoni soċjali. It-tfal għandhom id-dritt għall-protezzjoni mill-ħsara u l-abbuż. Fejn il-familja tagħhom, minkejja l-għoti ta' appoġġ adegwat mill-Istat, ma tistax tipprovdilhom il-kura li jeħtieġu, it-tfal għandhom id-dritt għal ambjent familjari alternattiv;

2.3.8. jafferma mill-ġdid li l-persuni b'diżabilità, u speċjalment dawk b'diżabilitajiet intellettwali, għandhom id-dritt li jiġu rikonoxxuti kullimkien bħala persuni quddiem il-liġi.

3. **It-tranżizzjoni minn kura istituzzjonali għal waħda komunitarja**

Il-KESE:

3.1. jilqa' l-fatt li ħafna pajjiżi qed jirriformaw il-mod kif jipprovdu l-kura u l-appoġġ għat-tfal u l-adulti, billi jissostitwixxu l-istituzzjonijiet kollha jew uħud minnhom li jkunu ta' residenza twila b'servizzi bbażati fil-familja u l-komunità ([8]);

3.2. jitlob li l-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni jitwettaq b'tali mod li jirrispetta d-drittijiet tal-gruppi ta' utenti, jimminimizza r-riskju ta' dannu u jiżgura riżultati pożittivi għall-individwi kollha involuti. Is-sistemi l-ġodda ta' kura u ta' appoġġ għandhom jirrispettaw id-drittijiet, id-dinjità, il-ħtiġiet u x-xewqat tal-individwi kollha u l-familja tagħhom;

([3]) Tfal u adulti b'diżabilità (inklużi persuni bi problemi ta' saħħa mentali). Dan jinkludi l-UE u t-Turkija. Sors: Mansell, J., Knapp, M., Beadle-Brown, J. and Beecham, J. (2007): *Deinstitutionalisation and community living – outcomes and costs: report of a European Study. Volume 2: Main Report Canterbury: Tizard Centre, University of Kent* (sussegwentement "ir-Rapport DECLOC").

([4]) Rapport – Grupp Espert Ad Hoc dwar it-Transizzjoni minn kura istituzzjonali għal kura komunitarja http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=4017&langId=en

([5]) Linji Gwida Komuni Ewropej dwar it-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għall-kura komunitarja (www.deinstitutionalisationguide.eu).

([6]) ĠU C 204, 9.8.2008, p. 103; ĠU C 181, 21.6.2012, p. 2; ĠU C 44, 15.2.2013, p. 28.

([7]) Ara http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml

([8]) Insibu xi eżempji ta' kura fit-tul fl-Ewrobarometru dwar is-saħħa u l-kura fit-tul (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_283_en.pdf). Insibu wkoll prattiki addizzjonali tajbin tad-deistituzzjonalizzazzjoni fil-"Linji Gwida Komuni Ewropej dwar it-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għall-kura komunitarja" (www.deinstitutionalisationguide.eu).

3.3. jemmen li kull individwu għandu d-dritt li jagħżel il-post u l-mod li bih jixtieq jgħix.

4. **Id-deistituzzjonalizzazzjoni għad-diversi gruppi ta' interess**

4.1. Il-KESE jirrikonoxxi li l-bżonnijiet ta' kura tat-tfal, tal-persuni b'diżabilità – inklużi l-persuni b'diżabilitajiet psikosoċjali – u l-anzjani huma differenti ħafna. Għalhekk, il-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni tal-kura fit-tul għandu jqis il-bżonnijiet speċifiċi ta' kull grupp ta' utenti.

4.2. Il-kura komunitarja, inkluża l-kura professjonali u l-kura riċevuta fi ħdan l-ambjent familjari u dak soċjali, toffri valur miżjud li huwa nieqes fl-istituzzjonijiet residenzjali.

4.3. Is-sistema istituzzjonali għalhekk għandha tiġi adattata biex tissupplimenta s-servizzi soċjali u tas-saħħa komunitarji meta dawn ma jkunux disponibbli, u matul il-perjodu ta' tranżizzjoni.

4.4. L-għajxien indipendenti ma jfissirx li n-nies għandhom jinqatgħu minn man-nies l-oħra. Minflok ifisser li n-nies ikollhom għażla ta' servizzi speċjalizzati u aċċessibbli fil-komunità li għażlu li jgħixu fiha.

4.5. Id-deistituzzjonalizzazzjoni tfisser li jinħolqu s-servizzi t-tajba, iżda anke li jinħoloq l-ambjent adatt fil-komunità. Jeħtieġ li l-pubbliku ġenerali jitħejja għal din it-tranżizzjoni, biex b'hekk titqajjem kuxjenza u tiġi miġġielda l-istigma. Inkella minflok id-deistituzzjonalizzazzjoni, ir-riżultat ser ikun ir-riistituzzjonalizzazzjoni, bil-ħolqien ta' "getti" ta' persuni b'diżabilitajiet psikosoċjali li jgħixu fis-soċjetà iżda għadhom iżolati minħabba attitudnijiet negattivi. Il-midja jaqdu rwol ewlieni f'dan ir-rigward.

4.6. Il-KESE jinnota d-differenzi bejn l-Istati Membri tal-UE, mhux l-inqas fir-rigward tad-definizzjoni tal-kura fit-tul. Dawn id-differenzi jistgħu jikkonċernaw ukoll it-tipi ta' kura pprovduti u s-servizzi involuti. B'mod simili, jeżistu differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri, ir-reġjuni u l-muniċipalitajiet u partikolarment bejn iż-żoni urbani u rurali ([9]). Il-KESE jemmen li dan ma għandux jiġġustifika n-nuqqas ta' progress li sar minn Stat Membru, li għandu l-karatteristiċi partikolari tiegħu, u jippromovi bidla gradwali lejn is-servizzi komunitarji.

4.7. F'Opinjoni esploratorja preċedenti ([10]), il-KESE kien irrakkomanda l-evalwazzjoni tat-telekura u l-għajxien megħjun kontestwalment, u l-ħolqien ta' struttura deċentralizzata komprensiva, qrib ta' fejn jgħixu n-nies, f'kuntatt dirett mal-persuni mdaħħla fiż-żmien. Nixtiequ ntennu din ir-rakkomandazzjoni, u nappoġġjaw proċess adatt ta' deistituzzjonalizzazzjoni għall-anzjani, it-tfal, il-persuni b'diżabilità ta' kull età u n-nies b'diżabilitajiet psikosoċjali ([11]).

4.8. Dawn il-gruppi ta' utenti jinkludu individwi li l-kapaċità li jieħdu d-deċiżjonijiet tista' tkun dgħajfa jew nieqsa minħabba l-età, id-diżabilità jew id-dipendenza tagħhom. Għalhekk, il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri biex jipprovdu l-ogħla protezzjoni għal dawn il-persuni, fi ħdan proċess gradwali u kkontrollat ta' deistituzzjonalizzazzjoni, sabiex drittijiethom jiġu rispettati f'kull ħin u jiġu pprovduti bl-aħjar kura possibbli fil-komunità, inkluż it-teħid tad-deċiżjonijiet appoġġjat.

4.9. Il-KESE huwa attent għall-impatt li tranżizzjoni minn istituzzjonijiet għal kura komunitarja jista' jkollha fuq il-ħaddiema involuti. L-awtoritajiet u l-partijiet interessati kollha involuti fil-proċess għandhom jaħdmu flimkien biex jiżguraw li l-proċess tad-deistituzzjonalizzazzjoni jkollu effett ta' benefiċċju u jiġi introdott b'mod gradwali fost dawk li jieħdu ħsiebhom. Il-kundizzjonijiet tax-xogħol deċenti dejjem għandhom jiġu rispettati.

4.10. L-alternattiva għall-istituzzjonalizzazzjoni mhijiex is-servizz imwassal fid-dar iżda s-servizz fil-komunità, u għalhekk l-investimenti fl-infrastruttura tas-servizzi trid tkun garantita.

([9]) Il-kura fit-tul fl-Unjoni Ewropea. ISBN 978-92-79-09573-3. Lussemburgu: Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.
([10]) ĠU C 44, 11.2.2011, p. 10.
([11]) Idem.

4.11. Il-KESE jilqa' l-eżempji tajbin, pereżempju l-liv għall-kura, il-liv part-time għall-kura u r-rikonoxximent tal-assigurazzjoni għal dawk li jagħtu l-kura b'mod informali [12]. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jinkoraġġixxu l-iskambju tal-prattiki tajba.

4.12. Il-KESE jirrikonoxxi l-importanza tal-persuni li jagħtu l-kura. Min jagħti l-kura b'mod informali, fuq bażi volontarja, jistinka biex jikkombina r-responsabbiltajiet tal-kura ma' ħajtu. Dan jista' jwassal għas-sindromu tal-persuna li tindukra (carer's syndrome), fejn il-persuna li tagħti l-kura ewlenija ssir fiżikament u psikoloġikament eżawrita. L-UE għandha tiżgura li: il-politiki tar-rikonċiljazzjoni u r-responsabbiltà għall-kura jkunu bbażati fuq l-ugwaljanza għal kulħadd u li d-dmirijiet tal-kura informali jitqassmu b'mod ugwali u ġust [13]; li d-drittijiet fundamentali tal-persuni li jagħtu l-kura jiġu rispettati; li l-kura informali u dik tal-familja jiġu rikonoxxuti u appoġġjati; u li r-rwol li jaqdu l-voluntiera fil-provvista formali u informali tal-kura jiġi rikonoxxut u appoġġjat [14].

4.13. il-KESE jirrikonoxxi li bosta mill-gruppi vulnerabbli li għandhom tendenza li jesperjenzaw kura istituzzjonali huma rrappreżentati żżejjed fil-popolazzjoni tal-persuni mingħajr dar. Għaldaqstant, il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri biex jiżviluppaw strateġiji u programmi ta' deistituzzjonalizzazzjoni li jqisu bis-sħiħ il-kundizzjoni ta' persuna mingħajr dar u l-ħtieġa li jingħataw servizzi bbażati fil-komunità għall-prevenzjoni u l-indirizzar ta' din il-kundizzjoni.

4.14. L-iżvilupp u l-professjonalizzazzjoni tal-impjieg domestiku huwa strateġikament importanti biex tinkiseb l-ugwaljanza fuq il-post tax-xogħol, minħabba li huma prinċipalment in-nisa li jwettqu t-tali xogħol u li jeħtieġu s-servizzi tal-kura tat-tfal, is-servizzi tal-assistenza għall-anzjani u tat-tindif tad-dar biex ikunu jistgħu jilħqu livell indaqs mal-irġiel fil-karrieri tagħhom. Dawn is-servizzi mhumiex biss ta' benefiċċju għall-individwi, iżda għas-soċjetà kollha kemm hi. Dawn joħolqu impjiegi ġodda, jindirizzaw il-ħtiġijiet ta' soċjetà li qed tixjieħ u jgħinu lin-nies jibbilanċjaw il-ħajja privata u professjonali tagħhom. Dawn is-servizzi jtejbu l-kwalità tal-ħajja u l-inklużjoni soċjali, filwaqt li jagħmluha iktar faċli biex l-anzjani jibqgħu fi djarhom [15].

4.15. Il-KESE jirrikonoxxi l-ħtieġa għal taħriġ dwar id-deistituzzjonalizzazzjoni għall-professjonisti fl-Ewropa kollha. Pereżempju, jeħtieġ li l-ġenerazzjoni l-ġdida ta' psikjatri titħarreġ sabiex tiżgura li ser jipprattikaw f'konformità mal-UN CRPD.

4.16. Il-KESE huwa mħasseb li, f'ċerti każijiet, il-persuni jintbagħtu f'istituzzjonijiet mingħajr ma jiġi segwit proċess ta' konsultazzjoni jew proċedura ċara. Huwa jirrikonoxxi l-importanza ta' evalwazzjoni formali tal-ħtiġijiet il-persuni għal kura fit-tul. Dan il-proċess għandu jirrispetta d-dinjità il-persuni u jirriżulta fl-iżvilupp ta' servizzi individwalizzati.

5. **L-impatt tal-kriżi finanzjarja fuq is-servizzi soċjali**

5.1. Il-KESE huwa konxju li l-provvista tal-kura fit-tul għal dawk il-gruppi ta' utenti li għandhom bżonnha hija waħda mill-akbar sfidi soċjali u ekonomiċi li qed tiffaċċja l-Unjoni Ewropea, speċjalment fi żmien ta' kriżi ekonomika, kif inhu l-każ bħalissa.

5.2. Il-Komunikazzjoni dwar l-Investiment Soċjali [16] tagħmilha ċara li l-kriżi ekonomika tipperikola s-sistemi tal-protezzjoni soċjali tagħna hekk kif il-qgħad żdied, id-dħul mit-taxxa naqas u l-għadd ta' persuni li jeħtieġu l-benefiċċji kiber. F'dan il-kuntest, il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni dwar il-ħtieġa li l-Istati Membri jiġu appoġġjati fit-tfassil ta' strateġiji tal-kura fit-tul li jimminimizzaw l-impatt tal-kriżi ekonomika.

---

(12) Fl-Awstrija nsibu leġislazzjoni adatta. Eżempji:
Il-liv għall-kura u l-liv part-time għall-kura: Sabiex jiġi żgurat bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-kura, mill-1 ta' Jannar 2014, il-ħaddiema kellhom l-opportunità li jaċċettaw liv għall-kura (b'eliminazzjoni sħiħa tas-salarju tagħhom) jew liv part-time għall-kura (b'eliminazzjoni parzjali tas-salarju tagħhom) għal perjodu ta' bejn xahar u tliet xhur. Matul dan iż-żmien, huma jkollhom id-dritt legali għal indennizz, għal protezzjoni kontra tkeċċija motivata u għal kopertura mill-assigurazzjoni soċjali (assigurazzjoni nonkontributorja tas-saħħa u l-pensjonijiet). L-indenizz tal-liv għall-kura huwa ugwali għal benefiċċju tal-qgħad potenzjali. L-għan ta' dan il-liv għall-kura jew għal-liv part-time għall-kura hu li jippermetti li l-ħaddiema milquta jorganizzaw (mill-ġdid) l-arranġamenti tagħhom għall-kura, b'mod partikolari f'każ ta' ħtieġa għal għarrieda li jieħdu ħsieb membru qrib tal-familja, jew biex għal perjodu ta' żmien jgħinu lil persuna li tagħti l-kura.
L-assigurazzjoni tal-pensjoni għall-qraba li jaħdmu bħala persuni li jagħtu l-kura: għall-persuni li jipprovdi kura lil membru qrib tal-familja billi jużaw is-sigħat kollha tax-xogħol jew parti minnhom, dawn huma l-għażliet disponibbli biex jiġu akkwistati d-drittijiet tal-assigurazzjoni nonkontributorja tal-pensjoni: it-tkomplija tal-assigurazzjoni bħala parti mill-assigurazzjoni tal-pensjoni; assigurazzjoni personali bħala parti mill-assigurazzjoni tal-pensjoni; it-tkomplija jew l-assigurazzjoni personali bħala parti mill-assigurazzjoni tas-saħħa. Il-kontribuzzjonijiet għall-assigurazzjoni jittieħdu mill-gvern federali, li jfisser għalhekk li m'hemm l-ebda spejjeż għall-qraba li jaħdmu bħala persuni li jagħtu l-kura.

(13) Bejn l-irġiel u n-nisa u bejn il-ġenerazzjonijiet.

(14) Ir-rakkomandazzjonijiet tal-pjattaforma soċjali dwar il-kura:
http://www.socialplatform.org/wp-content/uploads/2013/03/20121217_SocialPlatform_Recommendations_on_CARE_EN1.pdf

(15) ĠU C 12, 15.1.2015, p. 16.

(16) COM(2013) 83 final.

5.3. Fl-Opinjoni tiegħu ([17]) dwar il-Komunikazzjoni, il-KESE argumenta li l-investiment soċjali għat-tkabbir u l-koeżjoni għandu jiġi allokat ukoll biex jissaħħu s-servizzi soċjali. Dan jista' jappoġġja wkoll il-ħolqien ta' impjiegi fis-settur tas-servizzi ta' appoġġ u l-iżvilupp ta' servizzi ġodda fil-komunità.

5.4. Il-kriżi ekonomika kellha effetti negattivi fuq il-kapaċità ta' persuni b'diżabilità li jgħixu b'mod indipendenti, u fuq il-familji u l-gruppi vulnerabbli li diġà kienu f'riskju akbar ta' faqar u esklużjoni soċjali.

5.5. Il-Pakkett tal-Investiment Soċjali (SIP) ser jindirizza l-isfidi relatati mal-kriżi ekonomika u t-tibdil demografiku ([18]).

5.6. Il-KESE huwa konvint li l-kriżi wasslet għal pass sostanzjali lura fir-rikonoxximent tad-drittijiet soċjali, peress li tnaqqsu l-baġits għal dawn il-politiki. Il-Kumitat għalhekk iħeġġeġ lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jiżguraw li kwalunkwe titjib fil-prospettiva ekonomika jissarraf fi prijorità lejn politiki biex jerġgħu jintlaħqu l-livelli ta' protezzjoni soċjali li kien hemm qabel il-kriżi ekonomika ([19]).

5.7. Il-KESE jenfasizza li biex jiġu indirizzati l-ħtiġiet li jirriżultaw miż-żieda fl-istennija tal-għomor jeħtieġ li jiġu ttrattati kwistjonijiet iebsa dwar il-ġustizzja u s-solidarjetà bejn il-ġenerazzjonijiet. L-għan aħħari għandu jkun li l-anzjani u l-persuni anzjani ħafna fl-Ewropa jgħixu ħajjithom b'mod dinjituż u sikur, anke jekk ikunu dipendenti fuq il-kura, u fl-istess ħin ikun hemm garanzija li dan ma jikkawżax piż eċċessiv fuq il-ġenerazzjonijiet taż-żgħażagħ ([20]).

5.8. Filwaqt li d-differenzi madwar l-UE f'termini ta' kura istituzzjonali jew fil-komunità fit-tul kienu diġà evidenti, il-kriżi aggravat id-disparitajiet ekonomiċi u soċjali li diġà kienu kbar fl-UE. Il-kriżi kompliet tenfasizza d-differenzi fil-kompetittività u l-koeżjoni soċjali, u żiedet it-tendenza favur il-polarizzazzjoni tat-tkabbir u l-iżvilupp, b'restrizzjonijiet ċari f'termini ta' ridistribuzzjoni ġusta tad-dħul, il-ġid u l-benesseri, bejn l-Istati Membri u r-reġjuni ([21]).

6. **L-użu tal-fondi tal-UE għas-servizzi soċjali fit-tul u d-deistituzzjonalizzazzjoni**

Il-KESE:

6.1. jiddispjaċih għall-fatt li l-Fondi Strutturali Ewropej fl-aħħar perjodu ta' programmazzjoni ntużaw għas-segregazzjoni tal-istituzzjonijiet minflok għall-kura komunitarja;

6.2. jilqa' r-regolamenti l-ġodda tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (ESIF) għall-2014-2020 li jippromovu tranżizzjoni minn finanzjament għal kura istituzzjonali għal finanzjament ta' kura komunitarja, b'dipendenza fuq il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali biex jittejbu l-infrastrutturi soċjali u tas-saħħa;

6.3. jissuġġerixxi li approċċ ibbażat fuq ħafna fondi jista' jħaffef it-tranżizzjoni lejn kura komunitarja, inkluż l-użu tal-Fond Soċjali Ewropew għal miżuri mhux vinkolanti bħat-taħriġ tal-persunal tas-servizzi tal-appoġġ u l-ħolqien ta' servizzi soċjali ġodda;

6.4. jilqa' b'sodisfazzjon il-kundizzjonalità tematika ex ante li tinsab fir-Regolament dwar id-Dispożizzjonijiet Komuni li jirregolaw il-Fondi Ewropej Strutturali u ta' Investiment, relatata mal-ġlieda kontra l-faqar u l-esklużjoni soċjali, li tistabbilixxi l-implimentazzjoni ta' strateġija tad-deistituzzjonalizzazzjoni bħala rekwiżit għall-Istati Membri;

6.5. jirrakkomanda li l-Istati Membri jużaw il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej biex jippromovu t-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għall-kura komunitarja, biex jiżviluppaw is-servizzi soċjali u tas-saħħa u biex iħarrġu l-persunal fis-servizzi ta' appoġġ;

6.6. iqis li l-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni u l-Fond Ewropew għall-Iżvilupp għandhom jintużaw biex jappoġġjaw id-dritt tal-għajxien fil-komunità u tat-trobbija f'ambjent ta' familja;

6.7. jifhem li t-tranżizzjoni mis-servizzi istituzzjonali għal dawk komunitarji hija kumplessa. Għaldaqstant, huwa jappella lill-Kummissjoni u l-Istati Membri biex jiżviluppaw komunikazzjoni u gwida politika għall-promozzjoni tad-deistituzzjonalizzazzjoni anke u b'mod speċjali fi żminijiet ta' kriżi ekonomika.

([17]) ĠU C 271, 19.9.2013, p. 91.
([18]) Huwa intiż biex ikun ta' benefiċċju għat-tfal u ż-żgħażagħ, il-persuni b'diżabilità, il-persuni bla dar u l-persuni mdaħħla fiż-żmien, fost oħrajn. L-għanijiet ta' dan il-Pakkett huma li: jiżgura li s-sistemi tal-protezzjoni soċjali jindirizzaw il-bżonnijiet tan-nies; jinkisbu politiki soċjali semplifikati u mmirati aħjar u li jittejbu l-istrateġiji għall-inklużjoni attiva fl-Istati Membri. (Toolkit għall-użu tal-fondi tal-Unjoni Ewropea għat-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għall-kura komunitarja – https://deinstitutionalisationdotcom.files.wordpress.com/2015/03/annex-1-en-orig.pdf).
([19]) ĠU C 170, 5.6.2014, p. 23 u ĠU C 226, 16.7.2014, p. 21.
([20]) ĠU C 204, 9.8.2008, p. 103.
([21]) ĠU C 12, 15.1.2015, p. 105.

7. **Servizzi ta' kwalità komunitarji**

Il-KESE:

7.1. jheġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea biex tadotta Qafas Ewropew ta' Kwalità għas-servizzi komunitarji u jtenni l-ħtieġa urġenti għal standards stretti u vinkolanti sabiex jiġi żgurat l-ogħla livell ta' kwalità;

7.2. jikkonkludi li s-servizzi għandhom ikunu disponibbli fil-komunità, inkluż fiż-żoni remoti u rurali, u li l-individwi għandhom jirċievu baġits individwali biex jagħżlu liberament is-servizz li jeħtieġu;

7.3. jemmen li s-servizzi komunitarji għandhom jiġu żviluppati f'kooperazzjoni mill-qrib mal-utenti u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom u li l-kwalità għandha tiġi definita minnhom f'kooperazzjoni ma' partijiet interessati rilevanti oħrajn, inklużi l-fornituri tas-servizzi, l-awtoritajiet pubbliċi u t-trejdjunjins;

7.4. iħeġġeġ lill-Istati Membri biex jistabbilixxu servizzi ta' spezzjoni u monitoraġġ indipendenti u effiċjenti biex jiżguraw il-konformità mal-istandards regolatorji u tal-kwalità kemm għas-servizzi komunitarji kif ukoll dawk istituzzjonali;

7.5. jirrakkomanda li s-servizzi komunitarji jkunu disponibbli lokalment u li jkunu affordabbli u aċċessibbli għal kulħadd;

7.6. iqis li dawn is-servizzi għandhom ikunu soġġetti għall-awtorizzazzjoni mill-awtoritajiet kompetenti, u li għandhom ikunu akkreditati minn korpi ta' ċertifikazzjoni;

7.7. it-teknoloġiji assistivi u l-għajnuniet tekniċi huma ta' importanza ċentrali għall-għajxien fil-komunità għall-persuni b'diżabbiltà, inklużi t-tfal u l-anzjani. Dawn it-teknoloġiji huma l-iktar effettivi meta jkunu konformi mal-preferenzi tal-utent u jirrispettaw il-privatezza.

Brussell, is-27 ta' Mejju 2015.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE